

Közösség, kultúra, innováció

Stratégiai terv
Helischer József Városi Könyvtár
Esztergom
2021-2026

Bevezetés

A Helischer József Városi Könyvtár az esztergomi kultúra, művelődés meghatározó szereplője. Hagyományai, szakmai jelene és múltja és intézményi kapcsolatai egyaránt inspirálóak. A stratégiai terv a jövőbeli célok elérését segíti, mozdítja elő, jövőképet vázol fel és megmutatja a városi könyvtár küldetésének lényegét. Tervünk a “Közösség, kultúra, innováció” címet kapta. E három fogalom köré csoportosítottuk legfontosabb terveinket, elképzeléseinket, Esztergom városának közművelődési céljaival összehangolva.

A könyvtárak **közösségteremtő küldetése** napjainkban mindinkább előtérbe kerül. A szakmai fórumok és az olvasók egyaránt egyetértenek a könyvtár közösségformáló erejével, egyre szélesebb körben nyílik igény a könyvtári terek többcélú alkalmazására. A helyi közösségek erősítése, támogatása kiemelt szerepet kap terveink között. Ennek kettős hatása lehet a könyvtár életére: egyrészt a valódi értékek közvetítésének megkönnyítése, másrészt az olvasókkal, vagy a reménybeli olvasókkal való kapcsolatteremtés, és -ápolás elősegítése. A közösség igényeit, vagyis az esztergomi lakosok információs szükségleteit egy közösségi térként funkcionáló könyvtár számtalan módon támogathatja, célunk ennek mind teljesebb körű megvalósítása.

Küldetésünk egyik alapköve a **kultúra**, a kulturális értékek közvetítése. Ez a küldetés azonban értelmetlenné válik, ha az értékek átadása, élővé tétele nem történik meg. Minden újabb generáció számára biztosítani kell a művelődés lehetőségét, a tudást.

A folyamatosan megújuló tudományos és művészeti kincsek bemutatása - valamennyi korosztály számára - állandó kihívás a könyvtárak számára.

Az **innováció** természetes és szükséges része a könyvtári munkának. Az újító szemlélet segít követni a gyors technológiai, társadalmi változásokat, az információszerzési, és -fogyasztási szokások alakulását. Célunk a könyvtári munka átgondolt fejlesztése, az új szakmai trendek követése és megvalósítása. Kiemelt feladatunknak tartjuk a hagyományok ápolását, a kultúrkincsek őrzését - ez nem mond ellent az innovációnak. Csupán a tartalomátadás módja változik, a metódus.

Általános adatok

A költségvetési szerv megnevezése: Helischer József városi Könyvtár

A könyvtár székhelye: Esztergom, 2500, Bánomi u. 8.

Telefonszámai: 06-33-523-170, 06-33-401-739, 06-33-401-919

Webhelye: www.vkesztergom.hu

E-mail címei: olvszolg@vkesztergom.hu, schmoltzmargit@vkesztergom.hu

Adószáma: 16762853-1-11

Vezetője: Schmöltz Margit

Fenntartója: Esztergom Város Önkormányzata

A költségvetési szerv jogállása: önálló jogi személy

A könyvtár rövid története

Esztergom városa közkönyvtárát Helischer József (1779–1844) városi tanácsnoknak köszönheti, aki az 1844. évi hagyatéki rendeletében 2538 kötetből, valamint több kéziratból, térképből és néhány ösnyomtatványból álló gyűjteményét a városra hagyta. Emellett 3000 váltó forintot is biztosított a könyvtár gyarapítására.

Az alapítványi könyvtár később Kiss Mihály városi jegyző és Lőrinczy Rezső városi főorvos hagyatékával gyarapodott. Történetek vásárlások is.

Mindezeket a szabad királyi város képviselőtestületének 1905. augusztus 28. napján tartott közgyűlésén intézményesítették „könyvtáralap” címen, mely egy Városi Nyilvános Könyvtár céljaira szolgált.

Ezt államosította 1950-ben a Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium rendelete alapján az Országos Könyvtári Központ.

1951. május 1-jén, új szervezeti keretek között megnyílt a Városi Könyvtár a Magyar Király Szállodában.

A városi könyvtár állományának alapját nem a hagyatéki könyvtár adta, hanem az Országos Központi Könyvtár által, a főúri kastélyokból, az egyházi intézményekből, egyletekből, egyesületekből és más intézményekből összegyűjtött és az ellátó központok által „leosztott” könyvek. Így a Városi Könyvtár állománya 1951-ben 1212 kötet volt, míg 1952-re már 4421.

1961-ben hozott határozatot a városi tanács egy új könyvtár megépítésére. Az akkor modernnek számító épület Tóth Dezső építész tervei alapján készült el a Prímás szigeten. Az átadására 1967. november 7-én került sor. Az 550 m²-es könyvtár 48 000 kötet befogadására épült. Az intézmény 1971. szeptember 26-án vette fel Babits Mihály nevét. Az állomány ekkor 36 662 kötetből állt. 2005. január 1-től Helischer József Városi Könyvtár néven működik, állománya közel 90000 kötet.

2007 júliusában a könyvtár a Dobó Katalin Gimnázium épületébe, az addigi iskolai könyvtár helyére költözött, gyermekkönyvtára pedig a József Attila Általános Iskola egy tantermébe. Ugyanebben az évben 2007. december 17-én a könyvtár régi, 40 éves épületét lebontották.

Jövőkép

Jövőképünk központi eleme, lényege, hogy a városi könyvtárnak mihamarabb egy új, önálló, a város rangjához és az olvasók igényeihez, elvárásaihoz méltó épületre van szüksége.

A kérdés nem elodázható, azonnali és hatékony közbeavatkozást igényel a fenntartó és a könyvtár részéről egyaránt. A következő öt esztendőben cél az új épület helyének kijelölése, a források felkutatása, a tervezés és kivitelezés megszervezése, illetve a mindezek megvalósítása.

A könyvtárszakmai feladatok, amelyeket természetesen ugyanolyan fontosnak ítélünk, az új könyvtár építése mellett tovább folynak, olvasóinkat a lehetőségekhez mérten a lehető legszínvonalasabban, a kor igényeinek megfelelően szeretnénk kiszolgálni. Célunk ezen a területen a szakmai sztenderdekhez képest jól teljesíteni, sőt, igyekezni, hogy bizonyos területeken kiemelkedőt tudjunk produkálni, újításainkkal a szakmát is „meg tudjuk lepni”.

Küldetésnyilatkozat

Minden látogatónk, illetve leendő látogatónk iránt mély elkötelezettséget tanúsítunk. A város valamennyi lakóját, illetve a környéken élőket, potenciális olvasónak, könyvtárlátogatónak tekintjük, és célunk életminőségük javítása, információs igényeik kiszolgálása. **Az esélyegyenlőség biztosítása, az élethosszig tartó tanulás** lehetővé tétele alapvető feladatai a könyvtáraknak, ugyanakkor arra is gondot kell fordítani, hogy sokak (egyre többek) számára világossá váljon, hogy szellemi szükségleteik kielégítésében, aktuális problémáik megoldásában számíthatnak a könyvtárosokra, a könyvtári szolgáltatásokra. Ugyancsak elkötelezettek vagyunk a város kulturális értékeinek őrzése iránt. Csapatban dolgozunk és csapatként gondolkodunk.

Szolgáltatásainkat mindenki számára elérhetővé tesszük, sokszínű, de ugyanakkor értékes választási lehetőségeket kínálva. A Helischer József Városi Könyvtár Esztergom város nyilvános könyvtáraként fő feladatának tekinti, hogy az érdeklődők lehető legszélesebb köre számára biztosítsa a feltételeket a magyar és az egyetemes kultúra kincseinek megismerésére, a folyamatos önművelésre, a színvonalas szórakozásra.

Ennek érdekében a könyvtár a gyűjtőkörébe tartozó dokumentumok beszerzésével, feldolgozásával és könyvtári szolgáltatások szervezésével támogatja:

- a szervezett oktatásban és az önképzésben résztvevő személyek tanulását,
- az állampolgári jogok gyakorlásához, valamint a személyes és közösségi önmegvalósításhoz szükséges közhasznú ismeretek megszerzését,
- a gazdaság, a társadalom, a tudomány és a kultúra területén való tájékozódást,
- az irodalom és más művészeti ágak alkotóinak és alkotásainak megismerését,
- a település természeti értékeinek, kulturális és néprajzi hagyományainak bemutatását és gyűjtését,
- a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozók, valamint a hátrányos helyzetűek ellátását,
- a gyermekek olvasási kultúrájának, önálló ismeretszerzési tevékenységének segítségét,
- a korszerű információs szolgáltatás biztosítását,
- a szabadidő hasznos eltöltését.

Meghatározó értékeink

- gazdag könyvállomány
- széleskörű helyismereti gyűjtemény
- Helischer-gyűjtemény
- közösségteremtő erő
- a város történelmének őrzése, ápolása
- összetartó, jól képzett, elkötelezett csapat
- képesség a városi kultúra aktív alakítására
- széleskörű kapcsolatok

Célkitűzéseink

- folyamatosan fejlődés és fejlesztés, mind a humán erőforrás, mind a szakmai szempontok, mind a könyvtár épület és a könyvtári állomány tekintetében
- a rendelkezésére álló források hatékony kiaknázása, újak felkutatása, megszerzése
- együttműködés a szolgálendő közösséggel annak fejlődése, gyarapodása, felemelkedése érdekében
- a kulturális javak közvetítése, gyarapítása, továbbadása
- valamennyi korosztály szolgálata, életszínvonaluk javítása a kultúra eszközeivel
- közösségteremtés és –ápolás a város lakóinak javára

Közösség

Napjaink elidegenedő társadalmában a könyvtárlátogatók nem csupán információra szomjaznak. Társas interakciókra vágnak, nyugodt, ugyanakkor inspiráló légkörre, ahol egyrészt választ kaphatnak a mindennapi életükkel kapcsolatos gyakorlati kérdésekre, másrészt intellektuális és lelki feltöltődésben lehet részük.

A **közösségépítés** területén célunk kettős: egyrészt szeretnénk a könyvtárat a városi művelődés egyik jelentős bástyájává tenni, együttműködést kialakítani a kultúra valamennyi szereplőjével, másrészt a könyvtárban dolgozó kollégákból igyekszünk motivált, szakmailag felkészült, tettekre kész csapatot szervezni. A könyvtár már most is széleskörű kapcsolatokkal bír, sok intézménnyel élő, gyümölcsöző együttműködés jött létre korábban. Törekszünk minden városi és szakmai szervezettel felújítani - vagy, ha még nem jött létre, felvenni - a kapcsolatot, és közösen keresni a válaszokat a helyi művelődés kérdéseire.

2021-től a könyvtár telephelyeként működik a **Kapcsolatok Háza**, Esztergomban, a Széchenyi téren, a város gyermekfoglalkoztató központjaként. Az épületegyüttesben kialakított funkcionális terek lehetőséget adnak színes és sokrétű programok megvalósítására. A legfőbb cél a gyerekek különböző kompetenciaterületeinek fejlesztése olyan eszközökkel, melyek az élmény és felfedezés örömét játékos formában nyújtják nekik. Stratégiaileg kiemelendő elvárás, már egészen kicsi kortól közelebb vinni a gyerekekhez a kultúrát, az irodalmat és a tudományt.

A Kapcsolatok Háza fontos feladata egy együttgondolkodó, városi közösség építése, melyben a családok segítése és szórakoztatása igényes és változatos programokkal történik. A magas szintű szellemi és kulturális értékeket képviselővel egyúttal a városhoz kötjük a gyerek kreativitását, amitől erősödik bennük a „városlakó” szemlélet, hogy ötleteikkel, képességeikkel, tetteikkel nem csak maguk, de a környezetük, otthonuk javát is szolgálhatják.

Tematikus hónapokra felfűzött programokkal vár a Ház minden gyerekkorosztályt egészen a legkisebbektől a fiatal felnőttkorig.

Kultúra

A mai kor információs társadalmának aktuális kihívásaira egyéni, és városi szinten is választ kell találni. A könyvtárnak nem csupán adatok, tények őrzése a célja, hanem élő **közösségi terek** biztosítására; egyéni és városi érdekeket segítő technológiára, értékes tartalmak szolgáltatására törekszik. Az információforrások mai sokszínűségének a könyvtár mindennapi gyakorlatában is tükröződnie kell. A könyvtárnak nem csupán a tudás őrzése, hanem megfelelő módon történő **közvetítése, prezentációja** is a feladatai közé tartozik. Különösen fontos ez helyi szinten, ahol a kultúra átadásának egyik legfontosabb letéteményese a könyvtár.

A könyvtár látogatói nagy diverzitást mutatnak: korban, nemben, vallási, kulturális és még számos más tekintetben egyaránt. A könyvtár célkitűzése, hogy valamennyi olvasó, az egész városi közösség előbbre jutásának, értékgyarapításának eszköze, katalizátora legyen.

Az olvasói igényekre reflektálva, tudatosan, ugyanakkor értő módon válogatva kell megtervezni a programokat, az állomány fejlesztését és az olvasókkal való kapcsolattartást egyaránt.

A Helischer József Városi Könyvtár a helyismereti, helytörténeti anyagok gyűjtéséért, feldolgozásáért is felelősséggel tartozik, így ápolva a város kulturális örökségét. A közösségteremtés és az innováció fényében ugyanakkor a kultúra szerepe is más megvilágításba kerül. A városi könyvtár stratégiaileg kiemelt feladata a város, a városi kultúra értékeinek bemutatása, közvetítése, folyamatos gyarapítása.

A könyvtári munka fókuszpontjában a magas értékeket képviselő alkotások állnak, ugyanakkor törekedni kell arra, hogy minden olvasói réteg, a város teljes lakossága vonzónak találja az intézmény kínálatát mind a szolgáltatott dokumentumok, mind a kínált programok tekintetében.

Innováció

Egy **új könyvtárépület** - amely a mai kor igényeinek, elvárásainak megfelelően szükségszerűen közösségi térként is funkcionálhat majd - létrejötte elodázhatatlanná vált. Egyrészt a fenntartói szándék, másrészt a lakossági igény, végül a kultúra iránti elkötelezettség, a város hagyományai egyaránt ebbe az irányba mutatnak. Szakmai szempontból a könyvtár méltóbb épületbe költöztetésének kérdése megkerülhetetlen, ezért a stratégiának kiemelt fontosságú eleme.

Szükség lesz az új intézmény működési rendjének kidolgozására, a teljes állomány felülvizsgálatára, átköltöztetésére, az új szolgáltató tér megismertetésére, népszerűsítésére. Az újító megoldások, a szemléletváltás segíthet abban, hogy a könyvtár, vagy nevezhetjük akár tudásközpontnak is, megtalálja és betöltse méltó helyét Esztergom művelődésének mindennapjaiban.

Az **innováció**nak a mindennapi munkát is át kell hatnia. Mind a legújabb könyvtári módszerek, mind a legfrissebb tudományos ismeretek, mint a társadalmi- gazdasági változások felé nyitottnak kell maradnia a könyvtárnak, hogy folyamatosan megújulva ki tudja szolgálni a társadalmi igényeket.

Stratégiai irányok, feladatok

- új könyvtárépület
- Esztergom város stratégiai céljainak támogatása (kulturturizmus serkentése, konferenciaturizmus elősegítése, a város kulturális rangjának emelése)
- a helyismereti értékek népszerűsítése
- a kultúra aktív alakítása
- a felhasználók körének bővítése, diverzitásnövelés, utánpótlás-nevelése
- stratégiai partnerek és támogatók körének kiszélesítése
- sokoldalú programkínálat, a tudás, az információ értékének reprezentálása
- az élethosszig tartó tanulás támogatása
- esélyegyenlőség biztosítása
- önkéntesek bevonása a könyvtári munkába minden korosztályból
- a versenyképesség-növelése
- hatékony médiafellépés, aktív marketingtevékenység
- szépirodalmi- és tehetségkutató pályázatok
- modern állománymenedzsment és állományracionalizálás

Esztergom, 2020. 11. 25.

Schmöltz Margit
igazgató